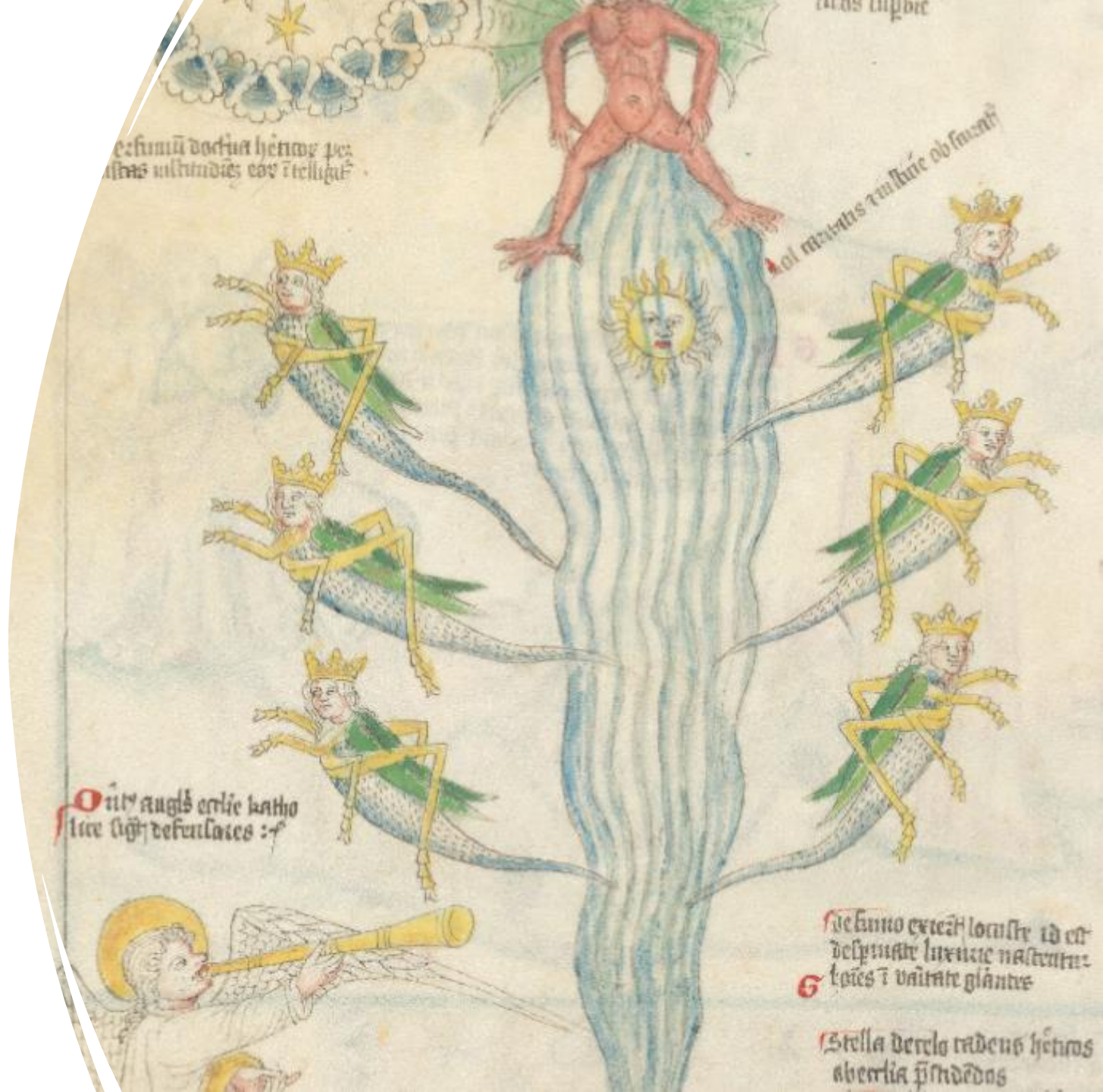

Tajemství sedmi hvězd. Apokalypsa a apokalypsy ve středověkém myšlení a obrazech

Pavλίna Cermanová, Lenka Panušková,
PVP

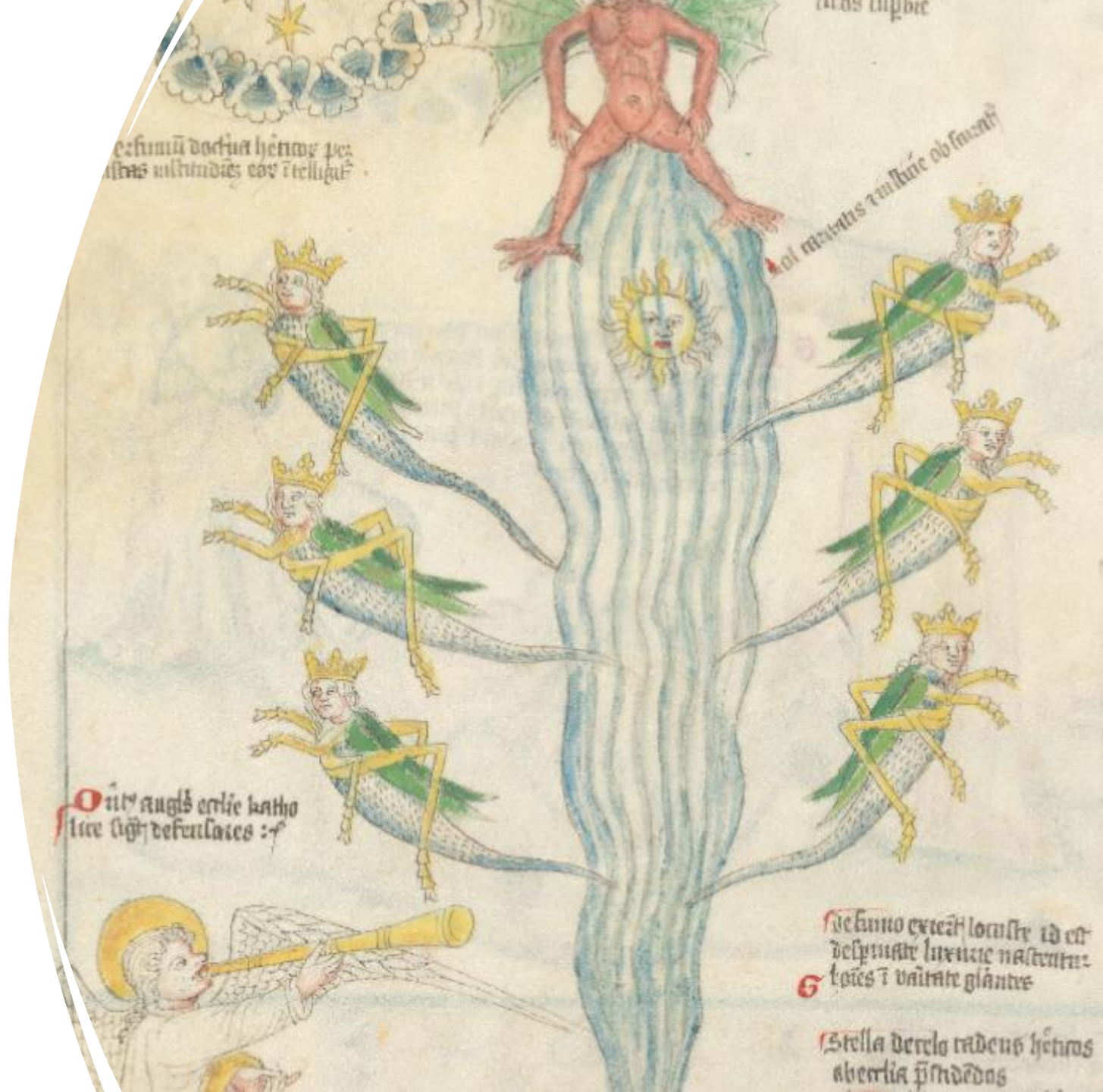
Apokalyptická prorocství prostupovala středověkou kulturou i společností. Tvarovala přemýšlení středověkých intelektuálů o dějinách a směřování pozemského světa, teologové rámovali své přemýšlení o církvi apokalyptickými koncepty, reformátoři často sahali k apokalyptickému slovníku, aby vyzvali k nápravě. Z kazatelen se často mluvilo o falešných prorocích, o Antikristovi a o apokalyptickém draku, tudíž i běžný věřící neznalý latiny mohl být obeznámen s jednoduchým výkladem těchto symbolů. A snad každého pronásledovala v životě vize Posledního soudu, která, když nic jiného, byla velkým mravním apelem.

V přednáškovém cyklu se budeme zabývat různými otázkami, jež jsou spojeny se středověkým apokalyptickým myšlením, tím, jak apokalyptická proroctví, biblická i nebiblická, spoluutvářela jednotlivé segmenty středověké kultury. K problematice přistoupíme z perspektiv historického a uměnovědného bádání, přičemž očekáváme, že výsledkem bude více komplexní pohled na čtení a chápání apokalyptických proroctví. Zaměříme se na takové fenomény jako reformní hnutí, náboženský radikalismus, středověká geografie, utopistické vize ideální společnosti a s tím související představy Nebeského Jeruzaléma. V jednotlivých přednáškách budeme společně číst středověké texty, a to zpravidla v přístupné jazykové podobě (české překlady, staročeské verze). Zároveň se budeme učit číst středověká vyobrazení, jež stála s texty v přímém dialogu. Janovo Zjevení a jeho výklady nám v této cestě budou základním východiskem.

Přednášky jsou vhodné jak pro studenty historie, dějin umění a jiných medievistických disciplín.

Požadavky na úspěšné ukončení kurzu: základem je aktivní účast. Zkouška bude spočívat v prezentaci předem zvoleného dílčího tématu.

Milena Bartlová, *Pravda zvítězila: Výtvarné umění a husitství 1380–1490*. Praha 2015.

Kamil Boldan et al., *Jenský kodex*, 2 sv. Praha 2009.

Pavína Cermanová, *Čechy na konci věků*, Praha 2013.

Pavína Cermanová, Antikrist nebo Poslední císař? Lucemburkové ve středověké eschatologické mytologii. In: Jana Konvičná - Jan Zdichynec - Luděk Březina (edd.), *Ve znamení země Koruny české*, edd. . Praha 2006, s. 231–55.

Pavína Cermanová, The Apocalyptic Background of Hussite Radicalism. In: Michael van Dussen - Pavel Soukup (edd.), *A Companion to the Hussites*. Leiden 2020, s. 187–218.

Pavína Cermanová, Jakoubek of Stříbro's Czech Výklad na Zjevení and its Latin Reception in Hussite Exegetical Texts", *Listy filologické* 141 (2018): 45–73.

John J. Collins, *The Encyclopedia of Apocalypticism I: The Origins of Apocalypticism in Judaism and Christianity*. New York - London 2000.

Jan A. Dus (ed.), *Proroctví a apokalypsy. Novozákonní apokryfy III*. Praha 2012.

Richard K. Emmerson - Bernard McGinn, *The Apocalypse in the Middle Ages*. Ithaca 1992.

Richard K. Emmerson, *Antichrist in the Middle Ages*, Seattle 1981.

Richard K. Emmerson, *Apocalypse Illuminated: The Visual Exegesis of Revelation in Medieval Illustrated Manuscripts*. University Park 2018.

David Ganz, *Medien der Offenbarung: Visionsdarstellungen im Mittelalter*. Berlin 2008.

<https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/ganz2008/0011/image.info>

Michal Havran, *Apokalypsy: Koniec sveta od byzantskej apokalyptickej literatúry ku krížovým výpravám*. Český Těšín 2022.

Kateřina Horníčková - Michal Šroněk (edd.), *Umění české reformace (1380–1620)*. Praha 2010.

Karel Chytil, *Antikrist v naukách a umění středověku a husitské obrazné antithese*. Praha 1918.

Bianca Kühnel, *From the Earthly to the Heavenly Jerusalem: Representations of the Holy City in Christian Art of the First Millennium*. Rome 1987.

Suzanne Lewis, *Reading Images: Narrative Discourse and Reception in the Thirteenth-Century Illuminated Apocalypse*. Cambridge University Press 1005.

Jindřich Marek, *Jakoubek ze Stříbra a počátky utrakvistického kazatelství v českých zemích*. Praha 2011.

Bernard McGinn (ed.), *Visions of the End: Apocalyptic Traditions in the Middle Ages*. New York 1998.

Bernard McGinn (ed.), *The Encyclopedia of Apocalypticism II: Apocalypticism in Western History and Culture*, New York - London 2000.

Adam Pokorný - Petr Skalický (edd.), *Středověké nástěnné malby menší věže hradu Karlštejna*. Praha 2023.

Horst Dieter Rauh, *Das Bild des Antichrist im Mittelalter: Von Tyconius bis zum deutschen Symbolismus*. Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters: Neue Folge 9. 2nd ed. Münster 1979.

Stephen J. Stein (ed.), *The Encyclopedia of Apocalypticism III: Apocalypticism in the Modern Period and the Contemporary Age*. New York - London 2000.

Veronika Wieser et al., *Abendländische Apokalypsik: Kompendium zur Genealogie der Endzeit*. Berlin 2013.

Rosemary Muir Wright, The Great Whore in the Illustrated Apocalypse Cycles, *Journal of Medieval History* 23 (1997): 191–210.